‘ALLES ES JUST!’, VAN LOKALE VOLKSHELD TOT VERBINDEND ERFGOEDFESTIVAL

Pieter Fannes - Tekening: optocht 'Alles es Just!',
Sputnik vzw - Pop-up café Aux Trois Rois tijdens het festival 'Alles es Just!' 2016,

De Schaarbeekse volksheld Pogge, symbool van rechtvaardigheid en gelijkheid tussen de mensen

1821. Pierre De Cruyer, de kleine man met een groot aura, wordt geboren in Ternat. In 1843 verhuist hij naar Schaarbeek, langs de Haachtsesteenweg, waar hij de bijnaam Pogge krijgt en als dagloner aan de slag gaat. Hij gaat graag op café en raakt er aan de praat met collega-arbeiders en buurtbewoners. Hij treedt er op als wijze **moderator** en **bemiddelaar** bij conflicten, op zoek naar een evenwicht tussen de verschillende meningen en belangen. Ter verzoening sluit hij zijn oordelen af met de uitspraak **‘Alles es Just’**, oftewel iedereen heeft gelijk. In 1875 ontstaat de handelaarsvereniging **‘Pogge Vrienden’**, aangevoerd door de elkaar opvolgende uitbaters van het café Aux Trois Rois.

Ook na zijn dood in 1890 blijft de legende Pogge springlevend.

Vlak na zijn overlijden wordt van Pogge een **standbeeld** gemaakt dat jaarlijks, tijdens de Sint-Servaaskermis, door de Pogge Vrienden wordt **rondgedragen**. Pogge verschijnt er in het arbeidersplunje van weleer: blauwe kiel, zwarte broek en pet, witgestipte rode boerensjaal en klompen. Het sjaaltje sluit hij met een luciferdoosje.
In 1911 gaat een Franstalige theatervoorstelling ‘Pogge de Schaerbeek’ in première.
Het gemeentebestuur van Schaarbeek schenkt in 1952 een standbeeld van Pogge, ontworpen door Louis Van Cutsem, aan zustergemeente Houffalize. Het pronkt er nog steeds in de rue de Schaerbeek.
Tram 92 doorkruist de ezelsgemeente, met halte ‘Pogge’ ter hoogte van een plantsoen dat in de volksmond ‘Poggeplein’ heet en waar je tot voor kort in ‘Snack Pogge-Köz Kebap’ een snelle hap kreeg toegediend.

Julo, de laatste uitbater van het café Aux Trois Rois, geeft de fakkel door: ‘Alles es Just!’

Omstreeks 1995 sluit de kroeg Aux Trois Rois haar deuren. Maar Jules Van Geele, uitbater, vriend en ambassadeur van Pogge, vertimmert de plek tot een klein **museum**. Het beeld van Pogge, samen met ingekaderde foto’s, affiches en objecten, tonen het rijke verenigingsleven in de eeuwenoude staminee.

Als erfgoedliefhebber en vaste fotograaf voor de jaarlijkse Erfgoeddag zoekt Philippe Debroe in 2012 een passende locatie om zijn 40ste verjaardag te vieren. Zijn oogt valt op dit oudste café van Schaarbeek. Hij leert Julo kennen en **de vonk slaat over**.

De Pogge Vrienden, intussen verfranst tot ‘Les Amis de Pogge’, leiden op dat moment een sluimerend bestaan. Een keer per jaar nemen ze deel aan het Scharnaval.

Geraakt door dit erfgoed, met Pogge en zijn verzoenende uitspraken als basis, besluit Philippe er een expo aan te wijden. Financiële hulp van de gemeente maakt het mogelijk om deze **expo over Pogge** te spreiden over 4 locaties. Het initiatief is succesvol en groeit in oktober 2013 uit tot **het jaarlijks festival ‘Alles es Just!’**, met het café en de achterliggende garage als centrale locatie.

Tijdens de eerste editie raakt de Amerikaanse kunstenaar McCloud Zicmuse op zijn beurt in de ban, en richt met een 10-tal kompanen de **‘Vrienden Van Vrienden Van Pogge’** op. De VVVVP steunen ‘Les Amis de Pogge’ en vervaardigen marionetten van Pogge en zijn familieleden, die ze in de voorstelling ‘Almost Pogge’ opvoeren.

In 2016 sterft Julo en wordt het café met afbraak bedreigd. Philippe Debroe neemt het voortouw in een poging om het gebouw te klasseren. Dit lukt niet. Het pand wordt verkocht. Maar hij koopt de hele inboedel en creëert een monumentale copy-paste: het pop-up café Aux Trois Rois. Elk jaar wordt dit decor – het kloppend hart van het festival – op een andere plek opgebouwd. Onder andere in de voormalige bioskoopzaal Ciné Nova.

‘Alles es Just!’ biedt **een waaier aan activiteiten** rond het artistieke, volksculturele en culinaire erfgoed. Elk jaar put het festival uit een ander vaatje van het Schaarbeekse erfgoed. Naast de **herdenking van Pogge** staan er tal van andere erfgoedpareltjes op het programma: wipschieten, expo’s over ‘The Rolling Stones in Schaarbeek’ en over snelheidsduivel Camille Jenatzy, enz. **Een klassieker is de zondagse optocht, een verderzetting van en knipoog naar de traditionele optocht, aangevoerd door de Schaarbeekse ezels en met het onderstussen gerestaureerde beeld van Pogge.**

Pogge wordt continu uitgedaagd en heruitgevonden

Het festival trekt elk jaar zo’n 1.500 bezoekers. Een familiaal publiek van Brusselaars, met een zwak voor erfgoed, folklore, beeldende kunst en muziek. De organisatie van het festival wordt gedragen door Sputnik vzw. Toonaangevende Brusselse illustratoren zorgen op affiches, drukwerk en de jaarlijkse expo in boekhandel GRAFIK voor een sterk imago.

Na 10 jaar is het festival in die mate lokaal verankerd dat het kan rekenen op een vaste ploeg van een 50-tal vrijwilligers die hun schouders zetten onder de praktische uitrol ervan. De jongste vrijwilliger is 26, de oudste 80, zowel man als vrouw, hoofdzakelijk woonachtig in Schaarbeek, zowel Frans- als Nederlandstalig. **Naast hun inzet tijdens ‘Alles es Just!’, paraderen de Pogge Vrienden en de VVVVP op het Scharnaval en het Carnaval du Soleil in Houffalize.**

Naar de toekomst toe wil de organisatie nog meer aandacht schenken aan de verbindende persoon die Pogge was en nog altijd kan zijn.

**Het Schaarbeekse erfgoedfestival 'Alles es Just!' werd in 2019 genomineerd voor het Register van inspirerende voorbeelden voor het borgen van immaterieel erfgoed, en door de minister van Cultuur voor drie jaar op het Register geplaatst.*

INZENDER

Philippe Debroe
Sputnik vzw
http://www.facebook.com/sputnikvzw/

LOCATIE

1030 Schaerbeek

PERIODE

Eerste weekend van oktober

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#muziek #feest #stoet #ritueel #sociaal gebruik #eten #drinken #ambacht #vakmanschap #streektaal